

KJAK

við avtøkuni av Landsbankanum?

Framhald av síðu 18

Spurningurin er, um endin á málinum verður tann sami sum við flatskattinum og pensjónsskattinum, ella um Løgmaður og samgongan hesuferð velja at hugsa seg um og steðga málinum.

Allir hoyringspartar mæla frá – uttan peningastovnarnir

Eitt nú tí øll hoyringssvar, ið higartil eru komin til málið mæla frá at samtykja lógaruppskotini, undantikið peningastovnarnir- teir fegnast – ikki uttan orsök. Hópurin av fakfeløgum og sjálvt Føroya Arbeiðsgevarafelag mælir staðiliga frá at samtykja uppskotini, so sum tey fyriliggja, og Grannskoðararfelagið, ið Jørgen heldur skal hava 1 av 3 limum í einum Gjaldstovuráði, vísir enn tá á, at hetta er ikki ynskiligt tí allir grannskoðarar eru óeggnigir at umsita landsins gjaldføri og hava hartil ikki neyðuga tjóðarbúskaparligan vitan.

Tað sama ger seg væl galdandi fyri advokatarnar, ið skulu hava eitt annað av teimum 3 umboðunum í Gjaldstovuráðnum hjá Jørgen.

Ómetaliga lítið skil á ætlanini at avtøka av Landsbankan

Málið tykist ómetaliga undarligt alt sum tað er. Landsbankin skal pettast í 4 pettir, og allur tjóðarbúskaparligur førleiki harvið speiddur fyri vág og vind, samstundis sum tosað verður um at savna og rationalisera. Beint tað øvugta verður gjørt.

Óheftar búskaparmetingar frá óhefta stovninum Landsbankanum hvørva og gjaldføri landsins skal umsitast á stovni beint undir landsstýrismanninum, við stjóra, ið landsstýrismaðurin setur og einum ráði, ið landsstýrismaðurin velur. Tá kann gjaldførisumsitingin tað sama verða fram í Fíggjarmálaráðnum, tí óhefta gjaldførisumsitingin er burtur við

leistinum hjá landsstýrinum. Samstundis vísir landsstýrismaðurin ferð eftir ferð á, at umsitingin verður óheft av landsstýrismanninum. Hvussu kann hann koma til ta niðurstøðuna ?

Hartil verður gjaldførisumsitingin á einum roknskaparstovni uttan neyðugu tjóðarbúskaparligu vitanina og umhvørvið, ið krevjast – eitt nú fyri at fáa góða altjóða rating, og harvið lága rentu tá umræður landsins skuld.

Nøkur fólk verða flutt á Fróðskaparsetur Føroya at stovna nýggja útbúgving. Hesi skulu eisini vera umsiting hjá Búskaparráðnum. Neyðugt verður sjálvandi at lýsa hesi stórvleys. Núverandi tjóðarbúskaparliga serfrøðin í Landsbankanum, ið eitt nú tekur sær av framskrivingum av tjóðarbúskapinum, búskaparmetingum við serligum atliti til fíggjargeiran og umsiting hjá Búskaparráðnum hvørvur.

Restin av játtanin hjá

Landsbankanum verður latin Fíggjarmálaráðnum og Hagstovuni.

Avtøkan hevur onki við rationalisering at gera - tvørturímóti

Greitt er, at avtøkan av Landsbankanum onki hevur við rationalisering at gera, tí møguligt er at spara somu upphædd hjá Landsbankanum, uttan at avtaka Landsbankan. Hartil tykist ætlanin at spjaða starvsfólk út á ymsar stovnar sera illa gjøgnumarbeidd og týðiligt er, at fleiri uppgávur hjá landsbankanum ikki verða røktar við tí uppskoti, ið landsstýrið er komið við. Samstundis er sera stórir vandi fyri fleiri mió. kr. í øktum útreiðslum hjá landinum vegna verri altjóða rating og harvið hægri rentu av landsins skuld, og eisini vegna broyting, ið tí iløgustrategi, ið landsstýrið hevur lagt upp til. Eisini vilja manglandi búskaparmetingar og mangl-

andi óheft ráðgeving um føroyska búskapin við serligum denti á fíggjarmarknaðin koma at kosta okkum dýrt yvir tíð. Hetta áttu undanfarnu kreppurnar lært okkum. Um nakað, so átti vit sjálvandi at styrkt Landsbankan – ikki avtikið hann.

Ógrundaðar samanleggingar kosta okkum øllum dýrt

Vit minnst hana øll. Seinastu samanleggingina hjá núverandi fíggjarmálaráðharranum.

Ta ferðina var tað Ferðaráð Føroya, ið skuldi «rationaliserast» inn í ein stovn við øllum møguligum øðrum, ið sambært landsstýrismanninum «gjørði nakað tað sama». Hóast ótalligar áheitanir um at lata vera, so valdi landsstýrismaðurin at avtaka Ferðaráðið og fremja samanleggingarnar. Úrslitið kenna vit øll.

Øll samskipan av ferðavinnuni varð syndrað. Allar

uppgávurnar, ið sagt varð vóru loftaðar av øðrum, duttu niður ímillum. Útreiðslurnar av samanlegging og síðan endurstovnan hava verið ovurstórar. Mest av øllum hevur missurin fyri føroyska samfelagið verið stórir.

Tá Tjóðveldi og eitt nú minnilutasamgongan samstarvaði í fjør varð eitt av týðandi málunum, ið avgreidd vórðu, at endurstovna Ferðaráð Føroya. Hetta var byrjanin til endurreisnina, ið allir flokkar á Løgtingi nú taka undir við.

Skal søgan endurtaka seg við Landsbanka Føroya ? Um søgan við Ferðaráðnum var dýr og syrgilig, so kann søgan við Landsbankanum gerast ein ómetaliga nógv meira umfatandi og vanlukkulig fyri føroyska samfelagið. Latið ikki søguna endurtaka seg !

Sjálvstýri ella...?

ERIK LUDVIGSEN

lektor cand.jur.
Klosterjodet 8
Aalborg

1. Jesper Hansen har den 6.ds.i Nordjyske Stiftstidende et indlæg under overskriften : selvstyre – eller ... ?.. omhandlende Grønland og Færøerne. Jeg vil holde mig til hans betragtninger om det dansk/færøske forhold.

En masse løs snak og uholdbare påstande, der røber, at han ikke er opdateret. Han mener at selvstændighedstanker har gode vilkår. At Danmark ikke interesserer sig en døjt for Færøerne. Dumhed og ligegyldighed over for rigsfællesskabet og så stiller han spørgsmålet om Danmark kan klare sig uden Færøerne. Han mener, at Danmarks strategi er del og hersk og betragter bloktilskudet som almisser, der rammer den færøske stolt-

hed. Han demonstrerer manglende kendskab, så det han siger må ikke stå uimodsagt.

1. Del og hersk princippet var i højsædet fra 1380 frem til hjemmestyreloven af 1948, der tog pusten af selvstyrebevægelsen, der tog fart fra 1940, hvor forbindelsen blev afbrudt som følge af krigen. Det er i dag historie, som Jesper Hansen er groet fast i. Hjemmestyreloven er genial. Færøerne fik straks rådigheden over finanspolitikken (skatter og afgifter), indkomstpolitikken, men ikke pengepolitikken (optagelse af lån og valutaen). I praksis fik de alligevel lov til at optage lån, så i dag er det en hævdunden ret. Med andre ord de tre øko-

nomiske instrumenter, der karakteriserer det indre selvstyre. Og så kommer det geniale, at færingerne kunne overtage sagsområder stykvis, alt efter økonomisk formåenhed. Undtagen udenrigspolitikken og forsvarspolitikken. Af sagsområder tilbagestår retsvæsenet. Valutaen må nødvendigvis være knyttet til et andet land. Mindretallene rundt om i verden er drøn misundelige. Færingernes selvstyre ligger tæt på mod 100 %. Løsrivelsespartiet har 7 mandater i lagtinget ud af 32 og i dag sat ud på et sidespor, idet lagtinget i 2010 besluttede at lægge løsrivelsestanker på hylden med den begrundelse, at der var vigtigere ting at tage sig til. Meningsmålingerne har gennem årene vist, at tilhængere af løsrivelse højst har udgjort 25 %, med undtagele af en enkelt, der sagde 50, men det var under den forudsætning, at man fandt olie. Skulle det engang komme til folkeafstemning, er jeg overbevist om, at man ikke vil opnå 25 %, da man uvægerligt vil ryste

på hånden, når man står i stemmeboksen og vælge det sikre og krydse nej.

En løsrivelse vil medføre store problemer. På finansloven er der et underskud på 500 mio. Bloktilskudet på 624 mio vil falde bort og så er udgifter til udenrigsanliggender og forsvaret, så man er godt stykke over 1.milliard, der skal hentes hjem. Svigter fiskeriet (over 90 % af eksporten), hvad det gør fra tid til anden, så går velfærden i bund og de unge flygter og de ældre må suge på lappen.

Til Jesper Hansens underretning. Jeg har ret så godt et kendskab til Færøerne og fortrolig med færøsk tankegang. Jeg er født på Færøerne af danske forældre boet der i 20 år og har fra jeg var 15 år i 1940 fulgt med i det dansk/færøske forhold. Jeg har deltaget i debatten i de færøske aviser. Siden 1979 besøgt Færøerne hvert år frem til 2010 Taler og skriver sproget. Jeg kender Færøerne som min egen bukselommen og sætter umådelig pris på færingerne, et stolt folkefærd.

Fólkavøxstur og lønir

THORBJØRN BROCHS

Nú ein tosar so nógv um, at tað má gerast lættari hjá ES – borgarum at sleppa til Føroya at arbeiða, so hoyri eg í útvarpinum, at søkt verður eftir elektrikarum. Og tað sjálvt um vit hava so nógvar elektrikarar, at teir noyðast til onnur lond at arbeiða. Ella er tað kanska so, at lønirnar eru ov lágar?

Nakað eitur útboð og eftirspurningur. Hava okkara handilsmenn og arbeiðsgevarar gloymt, at hetta fyrbrigdið má takast í størsta álvara? Tað gevur onga meining, at vit skulu senda okkara bestu handverkarar av landinum, fyri at innflyta fólk frá øðrum londum. Ferðavinnan kann fáa pengar burturúr, men aðrar vinnur mugu seta pening til, tí tað kostar bæði tíð og ferðaútreiðslur. Bert einlogisk grundgeving er

møgulig: At lønirnar skulu fáast niður. Tað munnu vera tey fækstu, sum ynskja at vera burtur frá familjuni, so antin er ov lítið arbeiði í landinum, ella so eru lønirnar ov lágar.

Jú, vit eiga at fáa tey heimaftur, sum eru farin av landinum av neyð, eisini tær einsamallu mammurnar sum ikki fáa tað at bera til her heima, tí myndugleikirnir lata páparnar sleppa ov lætt. Bæði ung og gomul mugu taka ábyrgd av egnum gerningum.

Tó kunnu vit vera uttan tey, sum hava hægri útbúgving enn teirra intellekt tolir, ella moralurin tolir. Tað hevur kostað okkum meira enn gott er. Men tey, sum byggja land, eiga at verða væl móttikin, og ikki bert elektrikarar.